

“Schriftgezag maakt het leven gezond”

‘Vrijgemaakt van wetticisme en wetteloosheid’

Mijnheer de voorzitter, broeders en zusters,

Vanavond is opnieuw het onderwerp ‘Schriftgezag’ aan de orde.

Wij hebben het dan over het gezag dat de Bijbel heeft.

Wat voor gezag is dat? Onder Gereformeerden is dat niet ter discussie. De Gereformeerde Kerken hebben dat in hun geloofsbelijdenis publiek uitgesproken. Denk aan de artt 3,5 en 7 van de Ned.Gel. Bel. Wij ontvangen de Bijbel in al zijn 66 boeken als het heilig Woord van God. Kortom: de Schrift heeft goddelijk gezag.

Nu is het vanavond niet mijn bedoeling te gaan herhalen wat vorige sprekers in de rij over dit onderwerp naar voren hebben gebracht.

Zeker, ook vanavond wil ik het met u hebben over dat goddelijk gezag van de Schrift. Over die orthodoxe leer.

Orthodox dat is rechtzinnig. Het wil gewoon zeggen: geheel in overeenstemming met de zuivere leer van de christelijke kerk, strikt naar de Bijbel, Gods eigen Woord.

Maar de titel voor vanavond belooft meer.

Mag ik het even zo zeggen: het gaat vanavond niet alleen over de ‘orthodoxie’ maar ook over de ‘praxis pietatis’, de praktijk van de vroomheid.

Anders gezegd: het gaat niet alleen over het gezag van Gods Woord in de leer van de kerk.

Maar vooral over het goddelijk gezag van de Schrift in het leven van de kerk.

Dat zijn geen twee aparte zaken. Leer en leven hebben alles met elkaar te maken. Dat is een eenheid. Wel een twee-eenheid. Je kunt twee kanten onderscheiden, maar in wezen gaat het om eenzelfde zaak, nl. Gods reddingswerk in ons leven, de vrijmaking van ons bestaan.

Mag ik het met twee tafereeltjes illustreren?

Het eerste is uit een recent catechisatiegesprek.

Echt orthodoxe catechisanten. Dat de Bijbelschrijvers door Gods Geest geïnspireerd waren bij het schrijven van de bijbelboeken, is geen discussiepunt. De bijbel heeft voor hen zonder meer goddelijk gezag. ‘Zo zegt de Here!’

Bij de behandeling van Gods geboden kwam het over ‘dronkenschap’. “Dat moet een keertje kunnen”, zo was de mening. Niet te vaak, maar een keertje, dat moet je toch eens ervaren hebben”.

Mijn vraag toen: vind je dat ook van oplichterij? Vind je dat zo iets best een keer kan?

Of één keer een avondje naar de hoeren? Of met je vriend of vriendin in bed?

Of één keertje een afgoderij?

Een hele goede bijbelkenner onder u herkent hier het rijtje van apostel Paulus, in 1 Kor 6:10.

Daar is natuurlijk veel meer gezegd, dat catechisatie-uur, dat begrijpt u wel.
Maar het gaat me nu even om dit punt: 'zo zegt de 'Here: dronkenschap kan niet'.
Heeft ook zo'n Schriftwoord goddelijk gezag voor ons?! Orthodoxie – praxis pietatis, in de leer – ook in het leven?!

Tweede tafereel.

Dat verzin ik. Maar misschien herkent u het ook wel.

Ouders. Trouwe kerkgangers. Heel gezinnetje, opgroeiende jeugd.

Aan tafel wordt uit de Bijbel gelezen. Buiten kijf: Góds Woord!

"Stilte jongens, eerbiedig! Voor het Woord van de Here!"

Zondag twee keer naar de kerk.

Geen zin? 'Jij gáát!. Wordt niet over gediscussieerd. Als iedereen zo zou doen, komt er niemand meer naar de kerk. Het hóórt volgens de bijbel. Je bent toch geen ongelovige! Wat zullen de kerkburen wel niet denken: 'hé, waar is die?'. 'k Zou me doodschamen. Kom op. Mee!'

Is dat Schriftgezag? Is dat gezag van Gód in het leven van die ouders, èn in het leven van dat kind?

U voelt wel: met deze twee illustraties hebt u de beide onderwerpen uit de ondertitel, wetteloosheid, wetticisme.

Huiselijke tafereeltjes kunnen ook kerkelijke tafereeltjes worden. Dat het in de kerk zo toegaat. Dat het kerkelijk leven er zo gaat uitzien.

Ons land kent allerlei kerkgemeenschappen en christelijke gemeenten en verbanden. Waarvan ook heel wat het Schriftgezag belijden. Hoe doen zij dat?

Hoe staan wij daar midden in als Gereformeerde Kerken? Hoe is het met onze 'orthodoxie' gesteld, en nu zeg ik het vanavond zo: met onze 'orthodoxie in de praxis pietatis van het kerkelijk leven'?

Reken maar dat het de huiselijke tafereeltjes in de gezinnen en in de alleengaanden-kamers beïnvloedt!

Vanavond wil ik met u nagaan wat het betekent als de Schrift werkelijk gezag onder ons heeft. Als de Bijbel gezag onder ons heeft als het gezaghebbend Woord van niemand minder dan God zelf. We willen zien wat deze 'gezonde leer' voor invloed op het leven heeft.

Dat zo'n gezaghebbend Woord invloed op je leven heeft, dat kun je als orthodoxe gelovige ook verwachten. Immers, geen Woord dat van God komt, blijft zonder effect in het leven!, zo nemen we toch op gezag van God aan (Jes. 55:11 en Luc 1,37) ?

Ik neem mijn uitgangspunt met name in de brief aan Titus, waaruit we gelezen hebben.

Daar wordt gesproken over de gezonde leer van het evangelie. Dat is een eerste aandachtspunt in mijn verhaal vanavond.

Vervolgens zien wij dat die gezonde leer zo'n heilzame, gezondmakende invloed op heel je leven heeft. Dat is dus het tweede.

We willen verder zien wat een bevrijding het is als de Schrift echt gezag in ons leven heeft, als wij het Woord van God werkelijk gezag laten hebben in ons leven, ook in ons kerkelijk leven. Het bevrijdt van een godsdienstigheid die zich blind staart op woorden van God maar de God van dit Woord uit het vizier verliest. Je wordt vrijgemaakt van wetticisme. Dat is het derde

aandachtspunt.

Tot slot dan, het vierde aandachtspunt: het bevrijdt ook van wetteloosheid die het leven zo kan verzieken.

1. 'Gezonde leer'

Van apostel Paulus weten wij dat het evangelie dat hij doorgeeft niet van mensen is maar van God komt. Zijn Zender is de Here Jezus Christus die deze man op weg naar Damascus in zijn nekvel pakte door hem tijdelijk met blindheid te slaan. Christus nam Paulus in dienst en vertrouwde hem de verkondiging van het evangelie toe. Zo presenteert Paulus zich bijvoorbeeld aan het begin van zijn brief aan Titus (Tit 1,2-3): "God die niet liegt, heeft zijn woord openbaar gemaakt in de verkondiging die mij is toevertrouwd".

Zo geeft Paulus het op zijn beurt door aan mensen als Timotheus en Titus die het op hun beurt weer moeten doorgeven aan de mensen onder wie zij het evangelie mogen brengen.

De grote Afzender van deze boodschap blijft God, blijft Jezus Christus en die gekruisigd.

In zijn brieven aan Timotheus typeert Paulus deze boodschap van God als: 'de gezonde woorden die gij van mij gehoord hebt', én 'de gezonde leer' (1Tim 1,10 en 6,3; 2 Tim 1,13 en 4,3). In de brief aan Titus zien we deze karakteristiek terugkomen. We hebben het gelezen in Tit 2,1. Daar bemoedigt Paulus zijn geestelijk kind Titus in zijn werk als evangelieprediker op Creta, een eiland waarop het heidense leven een lieve lust was.

Titus moest in die omgeving zorg dragen voor een 'gezonde prediking' waarop niets valt aan te merken. Tegenstanders kunnen hem niets maken als hij maar de gezonde leer, de gezonde woorden van God doorvertelt.

Wat wil dat nu zeggen: de 'gezonde' leer?

Opvallend is dat deze uitdrukking steeds wordt gebruikt als Paulus waarschuwt tegen dwaalleraars. Dat is in 1 Tim 1 het geval. Hier bij Titus zien we dat ook. In 1 Tim 1 treedt Paulus op tegen 'ijdel gepraat' van mensen die zich uitgeven als leraars van de wet.

Ook noemt Paulus daar allerlei goddeloze praktijken 'die ingaan tegen de gezonde leer'.

Hier staat het dus tegenover de ongezonde woorden van die dwaalpredikers en tegenover de ongezonde, wetteloze praktijken van de mensen die zich afkeren van Gods goede wet.

Wat zegt hij dan nog van de gezonde leer? Dat is de leer die in overeenstemming is met het evangelie van de heerlijkheid van de zalige God dat mij is toevertrouwd' (1 Tim 1,10).

Hoort u de eerbiedige aanbidding van God die in deze typering van het evangelie heen juicht?

De majesteit van God schittert in deze boodschap.

Als we het over 'Schriftgezag' hebben, hebben we het maar niet over een theologisch standpunt of iets dergelijks. Maar dan hebben we het over de ontzagwekkende Autoriteit van God zelf, de zalige en enige Heerser die een ontoegankelijk licht bewoont (1 Tim 6,16).

Het karakter van deze grote God bepaalt het karakter van zijn Woord, van zijn boodschap voor de mensen van deze wereld. De gezonde leer die in overeenstemming is met deze boodschap, daar zit niets onreins, niets ziekelijks aan. Iets dat je wel altijd tegenkomt bij leringen van mensen. Ideeën die niet deugen. Zieke gedachten.

Gezond kan ook worden afgewisseld met 'betrouwbaar'. 'Betrouwbaar is het Woord', zo roept Paulus keer op keer uit in zijn correspondentie met zijn jongere medewerkers Timotheus en Titus. Deze boodschap is de waarheid (Tit 1,1), deze leer bedriegt niet. Iets dat je bij

dwaalleraars altijd tegenkomt: het is niet waar wat ze zeggen, je kunt er niet op bouwen, het komt niet uit.

Alleen bij het evangelie van God ben je veilig als gemeente midden in deze ongezonde wereld die zo ziek van de zonde is.

Voor die gezonde leer moest evangeliedienaar Titus vrijmoedig uitkomen, midden tussen die Cretenzen, die konden liegen als een beest (1,12).

Ook moest Titus opzieners aanstellen in alle steden waar een gemeente was ontstaan. En wat was een belangrijke vereiste voor deze ouderlingen en/of predikanten die daar leiding moesten geven aan de gemeente?

Zij moeten zich houden aan het betrouwbare woord naar de leer, zodat zij ook in staat zijn te vermanen op grond van de gezonde leer en tegensprekers kunnen weerleggen (Tit 1,9).

Prachtig onderwerp voor een ambtsdragerconferentie, basale wijsheid voor trouwe ambtsdienst!

Orthodoxie is noodzaak. Rechtzinnig in de leer zijn. Dat wil zeggen: je houden aan het Woord van God. Schriftgezag is het hoogste gezag in de kerk. Ook trouwens voor heel de wereld daar om heen, al erkent ze dat niet.

En let op het effect: de gezonde leer is heilzaam voor wie haar horen en aannemen.

Dat brengt ons tot het volgende punt:

2. Leer die mensen gezond maakt

Voor alle zekerheid stel ik even voorop: we hebben het hier niet over onze lichamelijke gezondheid. Het gaat om je geestelijke gezondheid.

Uit de bijbel weten we dat geestelijk gezond leven ook het lichaam goed doet. Niet alleen het Spreukenboek staat daar vol van. Ook de woorden van Christus en de brieven van de apostelen maken dat wel duidelijk. En sommige ziekenverzekeringen weten dat ook maar al te goed! Maar daarover vanavond niet verder.

Luisteren naar de Here is medicijn voor je geest - dat brein vol gedachten, en voor je hart - die stormkamer van emoties. Of dat je alledaagse praktijken beïnvloedt! Nou en of.

Mensen worden er anders door. Oud en jong.

Denk maar aan wat Paulus aan Titus schreef.

'Oude mannen moeten nuchter zijn, waardig, bezadigd, gezond in geloof, de liefde en de volharding'. Bejaarde vrouwen passeren ook de revue: 'zij moeten priesterlijk in haar optreden zijn, niet kwaadspreken, ze moeten goede raad weten te geven; de jonge vrouwen opwekken dat zij hun man en kinderen liefhebben', enz.

Ook jonge mannen krijgen het nodige mee.

En al die jongere mannen en vrouwen kunnen het op hun beurt weer aan jeugd om hen heen doorgeven.

Wat een genezende wijsheid in een maatschappij van ontaarde huwelijken en ontredde gezinnen! Wat een praktisch medicijn voor een nieuwe jeugdgeneratie die vanuit een onrustig hart zoekt naar houvast en warmte en liefde!

Op Creta, waar gezinnen ondersteboven gekeerd werden met fout ideeëngoed, en door geldwolven en vadsige vreters (1,11 en 12).

En waar niet in deze wereld?!

Hoe komt dat, dat de gezonde leer zo gezondmakend voor mensen is?

Omdat deze boodschap niet de zoveelste theorie in deze wereld is waarmee mensen elkaar krakkemikkig weer op het zieke been proberen te helpen.

Dit is de boodschap van God. Dit is de leer die de God van het leven onderwijst, in zijn hemels lespakket heeft.

En Hij weet wat goed is voor allen. Hij weet ook het zieke leven bij de kern aan te pakken: de zonde, het zonder-god-denken en –doen, god-loos leven en zo in goddeloosheid ontaarden.

Schriftgezag is geen formeel gezag. Gods gezaghebbend Woord is een kracht van behoud. Mensen kunnen gezag dragen en maar onwijze invloed uitoefenen met hun autoritaire woorden. Maar de Here, als Hij gezag over je leven oefent, en je kruipt er niet bij weg, moet je zien wat er dan gebeurt!

Als Paulus dat machtig effect van Gods Woord omschrijft, lijkt het een loflied te worden. Eén grote lofprijzing van de Here! Tit 2,11-14. En in Tit 3,4-7 weer.

Je komt hier onder invloed van de genade van je hemelse Vader. Moet je eens kijken hoe HIJ zijn kinderen vormt en opvoedt, wat HIJ hun meegeeft, waartoe HIJ hen in staat stelt. Ze lopen niet meer vast op hun goddeloosheid, ze zijn geen speelbal meer van hun eigen foute begeerten, ze zijn niet meer stuk van hun schuld.

Daarvoor gaf God Christus Jezus die Zich voor ons heeft gegeven om ons vrij te maken van alle ongerechtigheid, en voor Zich te reinigen een eigen volk, blakend van ijver in goede werken. Een weldaad voor henzelf. Een weldaad voor hun omgeving.

Laat het met vallen en opstaan zijn, bij die onvolmaakte christenen, maar het gebeurt.

Thuis bij God ben je heel anders dan als je thuis bent bij de wereld. Dat is nu de invloed van God je Vader en Christus je Heelmeester. Dat mag heel het kerkelijk leven stempelen.

De echte orthodoxie roemt in de genade van God. Dat is de grote inhoud van de rechtzinnige leer. In overeenstemming met het evangelie van de genade van God dat heilzaam is voor iedereen.

Paulus en Titus, ze weten waarover zij spreken. Zij kennen het leven. Ze kennen het ongezonde leven dat geen Schriftgezag kent. Ze weten hoe dat je kan opbreken! Tit 3,3 : 'vroeger waren ook wij verdwaasd, ongehoorzaam, dwalend, verslaafd, we leefden in haat en nijd', en ga zo maar door.

Hoe werd dat omgekeerd? Niet door eigen rechtvaardige daden. Niet door onze goodwill.

Maar door het bad van Christus' bloed en Geest. Afwassing van de zondeschuld, reiniging van je hart, vernieuwing van je denken. Alles doordat God zich over ons ontfermd heeft.

Erkennen wij het Schriftgezag? Houden wij de bijbel echt voor het Woord van God?

Dan erkennen wij het gezag van God zelf in ons leven; van God onze Vader. En het gezag van Christus, onze Heer en Meester. En het gezag van de Heilige Geest die de door Hem geïnspireerde bijbelwoorden ons na aan het hart legt.

Ware orthodoxie is maar geen Bijbelgeloof, het gelooft in de God van dit Woord! Het onderwerpt zich aan Hem. Het geeft zich over aan Hem. Het aanbidt Hem, looft Hem, vertrouwt Hem en daarom gehoorzaamt het aan Hem.

Al deze 66 bijbelboeken, 'sola scriptura' – alleen de Schrift heeft goddelijk gezag. 'Tota scriptura' – heel de Schrift. Want als God het zegt, is het zo.

Dan mag je inderdaad wel aan tafel zeggen: 'eerbiedig', als er uit de Bijbel gelezen wordt.

Want dan klinkt daar het Woord van de hemelse Gastheer aan tafel. Majesteitelijk onderwijs, heilzaam voor je dagelijks leven. Het geeft beschermend stuur aan je leven, dat door God wordt geleid.

En daarom mag je ook wel even praten, als je kind geen zin heeft om naar de kerk te gaan. Niet omdat zoiets 'hoort', of omdat je voor anderen je kerkelijk fatsoen wilt hooghouden. Maar om de heerlijke GóD van dit evangelie dat daar verkondigd wordt. En omdat Christus zijn gemeente daar verzamelt, en omdat de Heilige Géést daar een heilzame invloed uitoefent die je leven gezond maakt.

Daar heb je de bevrijding van wat we noemen het wetticisme. Het derde aandachtspunt.

3. Schriftgezag maakt vrij van wetticisme

Richting de gereformeerde orthodoxie wordt vaak het verwijt gedaan: men komt daar sterk op voor de zuivere leer, maar het leven vertoont een elementair gemis aan liefde.

Het is een oud verwijt. K.Schilder bijvoorbeeld noemde het al in 1928 in de brochure die toen van zijn hand verscheen: Gereformeerd Farizeïsme? Het verwijt is in allerlei toonaarden herhaald tot de dag van vandaag.

We zullen het ons moeten aantrekken als het verwijt ons terecht wordt voorgehouden.

Want als dat zo is, dat het leven niet gezond zou zijn, dan is dat in strijd met de gezonde leer.

Dan mag je vragen wat het 'Schriftgezag' nog inhoudt in het leven van zulke orthodoxen. Ze mogen dan in naam orthodox zijn, in werkelijkheid zijn ze het niet.

Daar kun je alle gereformeerde belijdenissen voor aanvoeren!

Ja, ook dat belijdenisgeschrift dat in binnen- en buitenland vaak als toonbeeld van orthodoxie wordt gezien: de Dordtse Leerregels. Wat een pastorale toon kan juist dit belijdenisgeschrift kiezen. Ja, ook als het gaat over zwakke vallende gelovigen, en over dat levenslange gevecht met de twijfel, en over bekering. Als het gaat over het mogen leven van Gods barmhartigheid, en over de heerlijke genade van de uitverkiezing, over volharding, en al dat soort grote thema's van het evangelie van de hemelse Majesteit. Een mooi bewijs van orthodoxie èn praxis pietatis! Rechtzinnigheid èn tere godsvrucht. Zuiverheid in de leer, èn dankbaar mogen leven vanuit de genade die God belooft en geeft.

Gods verbond is geen verbond van alleen maar eisen. Of een verbond waar de beloften verdwijnen achter de onoverkomelijke drempel van zware eisen die een mens die nog enig zondebesef heeft, nooit weet te kunnen volbrengen.

De God van je doop is geen precieze Controleur die alsmaar komt kijken of je het wel goed doet; en o wee, als je in de fout valt.

En de God van het avondmaal is geen Keurmeester die eerst een staat van dienst van je vraagt wil je je zelf acceptabel gemaakt hebben voor een verschijnen voor zijn aangezicht aan zijn heilige tafel. Arme elite die dan nog durft te denken dat zij wel kunnen aangaan op grond van het feit dat zij de genade van het uitverkoren zijn kennelijk in hun leven ervaren hebben. Wat een schrik als je die ervaring weer kwijt bent en je houdt het gevoel over je een oordeel gegeten en gedronken te hebben.

Wetticisme kent geen vreugde. Omdat het niet weet waarvoor te danken. Of het moest zijn uit zelfvoldoening vanwege eigen vermeende correctheid: 'O God, ik dank u dat ik niet ben als die tollenaar daar...'

Het is de vreugdeloze dienstklopperij van de oudste zoon. Die zich maar niet kon verheugen met zijn dolgelukkige Vader over de thuiskomst van z'n jongere broer, die dood was, maar weer levend geworden. De gepikeerde meneer stond zijn eigen goede verdiensten op te sommen.... Wat een contrast met die vader: 'Ach kind, mijn jongen toch, jij bent altijd bij mij, en alles wat van mij is, is van jou!

Wetticisme. Dan heb je geen zin om maar de kerk te gaan en God daar met andere thuisgekomen zondaars te danken en te eren voor de ontferming die zijn vaderarmen bewijzen. Of je komt nog wel naar de kerk 'omdat het hoort' of om wat voor reden ook, maar niet om te danken, te dienen, te aanbidden en je te verheugen samen met de engelen in de hemel vanwege de grootse genade dat je thuis mag zijn in het huis van Vader in de hemel.

En onze kinderen? Of die zullen merken waarom wij naar de kerk gaan! Dat merken ze al vóóordat zij er eens geen zin in krijgen. Dat voelen ze aan, ook aan de manier waarop wij hen duidelijk proberen te maken waarom wij gaan en waarom zij ook mee zouden moeten gaan. Toch om deze grote God, om dit heerlijk evangelie, om zo'n reddende genade die je nergens anders in deze wereld kunt zoeken of vinden.

Och, zouden de kinderen dat eerder ook al niet kunnen merken? Aan heel de manier waarop wij opvoeden, waarop wij aan tafel de bijbel lezen – en niet alleen aan de gebruikelijke eettafel! Aan de manier waarop wij hen leren bidden en de manier waarop wij met hen en met anderen over het geloof spreken? Spreken over, ja niet alleen dat wij geloven, en wat wij geloven, maar vooral over WIE wij geloven, op zijn goddelijk Woord?! Kinderen voelen dat doorgaans haarscherp aan.

Wetticisme, het is de dood voor de kerk, die brúid van Christus. Het verlamt de lof en de dank op God, de roem in zijn vrije gunst alleen.

Het versombert de dienst waarin een kind gedoopt wordt. Er móet zoveel in dat leventje! Het legt een benauwend juk op de gemeente als er avondmaal bediend wordt voor slechts een kleine geestelijke elite die genoeg ervaringen meent te hebben.

En het leven eindigt bij een kerkhof waar nog eens een dikke domper wordt gezet op de toch al zo grote onzekerheid over het eeuwig daarna.

Er is momenteel een behoorlijke herverkaveling in kerkelijk Nederland gaande. Wat kan leiden tot weer nieuwe contacten met kerkelijke groeperingen naast de al bestaande.

Heerlijk houvast in al die contacten mag het Schriftgezag zijn. Het echt de Schrift gezag laten hebben. De gezonde leer, die zondaars zo gezond maakt.

Herkenning, hereniging met elkaar, het zal alleen op basis van deze gezonde leer tot stand komen. Ware orthodoxie geeft dit genadefundament niet prijs. Waar zou je anders een gemeente op willen bouwen? Waarvan zou anders een gemeente van zondaars gezond kunnen worden in geloof, liefde en volharding?!

Onder het gezag van Gods woord. Naar de gezonde leer. Dat is de enige basis van de kerk. Laten we daar maar voor uitkomen.

Dat geldt als je naar 'rechts' kijkt, het geldt niet minder als je naar 'links' kijkt.

Of naar welke kant ook die er verder nog kan zijn. Want dat 'links' en 'rechts' is ook maar zo betrekkelijk.

Wetticisme kun je zelfs bij vrolijke christenen aantreffen. Met hun gedwongen vormen van

geloofsblijdschap, met hun ijver voor rituelen van gebedsmethodisme, met hun eisen van zoveel bekeerlingen binnen zoveel jaar wil de kerk nog levend genoemd mogen worden. Wat kunnen al dat soort wetten een juk worden. Een last op je ziel.

Laten we elkaar geen ander juk opleggen dan het zachte juk waar Christus ons onder zet. De gezonde leer van zijn evangelie werkt bevrijdend naar alle kanten. En is het enige dat zijn christenen kan verenigen in de stal van deze Goede Herder.

Dáár willen onze Drie formulieren van eenheid getuigenis van afleggen, belijdenis van doen, en nergens anders van. Van de binding aan deze gezonde leer.

Een vierde formulier hebben de Gereformeerde Kerken niet afgesproken.

Geen 'verworvenheden van Luther of Calvijn'. Of je moet bedoelen de herontdekking van het eigen evangelie van de Heer van de kerk, waar God hen voor gebruikte. En waarvan we tot in onze kerkelijke belijdenissen en formulieren vandaag nog steeds de vruchten plukken.

Maar we binden niet aan ene Luther of Calvijn, wat we ook van hen dankbaar kunnen leren.

Ook niet aan ene Hendrik de Cock of Abraham Kuyper of K. Schilder.

Ook niet aan 'verworvenheden van een Afscheiding uit de voor-vorige eeuw' of van een Vrijmaking van een vorige eeuw, hoezeer ook wij de Here kunnen danken voor dit soort uitreddingen uit diensthuizen van ongezonde leer.

We léren er van, als voorgangers uit het verleden schatten uit Gods eigen Woord hebben opgediept. Dat zijn dan maar niet 'verworvenheden' uit oude tijden, maar schatten die je vandaag uit dezelfde Schrift kunt ontdekken en uitstallen. En als ze dáár niet uitkomen, kun je ze gevoeglijk aan de kant schuiven als ze geen dienst meer doen. Net als met de minder goede ideeën van hoog gewaardeerde voorgangers.

Het Schriftgezag maakt gezond, niet een menselijk woord.

Daar mogen we ook Calvijn aan toetsen, net zo goed als de alledaagse dominees die vandaag op onze kansels staan. Toetsen aan het betrouwbare woord naar de leer.

Láát dit evangelie en dit alleen alle gezag hebben in heel het kerkelijk leven, tot diep in het binnenste van je eigen dorstige ziel.

Mag ik dan nu eens K. Schilder citeren, uit genoemde brochure van 1928? En u kijkt maar wat u met dit menselijk woord van deze voorganger doet.

"De Gereformeerde Kerken zijn niet geboren uit de strijd om een gezangetje, noch om de vraag naar een paragraaf van een reglementenbundel. Het ging om de breede, de diepe waarheid.

Een stroom die zulken oorsprong had, verzandt zo spoedig niet in de steppe der farizeeën".

(blz. 56)

Als we de eenheid met andere christenen of kerken niet kunnen aangaan, moet deze diepe waarheid in geding zijn.

Als we de eenheid met een bestaande broederschap verbreken idem dito.

Want de goede orthodoxie is de enige basis voor een gezond geloofsleven.

Dat mogen wij elkaar in alle ootmoed en vrijmoedigheid voorhouden. Het is de liefde van het geloof, de liefde voor de Heer, de liefde voor zijn leer.

Om nog een citaat door te geven uit genoemde brochure (blz. 54):

"Farizeeuwsche afzonderingswellust is onbarmhartig. Gereformeerde zuiverhouding is barmhartig, want zoo alleen kan ze de wereldmensch dienen met een onbedorven geestelijk bezit."

Dat wordt mijn overstap naar het laatste aandachtspunt:

4. Schriftgezag bevrijdt van wetteloosheid

'Gereformeerde zuiverhouding' – dat kan sommigen sektarisch in de oren klinken. Omdat die bij 'gereformeerd' denken aan een 'specialité de la maison' van een of ander kerkhuis in een klein landje in de wereld, Nederland geheten. Dan kun je nog nader kiezen tussen de diverse huizensoorten van de vele denominaties binnen een brede zgn. Gereformeerde Gezindte': van 'oud-gereformeerd', of 'nederlands-gereformeerd' of 'christelijk-gereformeerd' of 'vrijgemaakt-gereformeerd' enz. tot en met ene 'bond-gereformeerd' binnen een onorthodoxe kerk als de PKN.

Help, wat moet ik met die term 'gereformeerd'!

Orthodoxe gereformeerden bedoelen er niets anders mee dan een leer en/of leven dat zich door het Woord van Jezus laat leiden, die Heiland van de hele wereld. Het gezag van dat eeuwig evangelie, dat alle eeuwen door gezag heeft en houdt, tot in eeuwigheid.

Welk mensenwoord heeft zo'n lange adem?!

Dat komt omdat alleen de eeuwig levende GóD-van-dit-Woord zijn woorden wáár kan maken. Als het moet na tienduizend jaar. Zover zijn we nog niet eens verwijderd van Mozes of van de hoogste Profeet van Nazareth.

'Gereformeerd' – dat wil gewoon zich houden aan het betrouwbare Woord naar de leer.

Wat valt nu op als we de Here Jezus in de evangeliën zien optreden richting Farizeeën en Schriftgeleerden?

Nooit verwijt Hij hun precisie in het onderhouden van wat de Here geboden heeft in de wet van Mozes, de hoogste profeet van het Oude Verbond.

Hij houdt zelfs zijn discipelen voor: "alles dan, wat zij u ook zeggen, doet dat en onderhoudt dat, maar doet niet naar hun werken, want zij zeggen het wel maar doen het niet' (Mt 23:3).

En in de bergrede (Mt 5,20): "Indien uw gerechtigheid niet overvloediger is, meer dan die van de Schriftgeleerden en Farizeeën, zult gij het Koninkrijk der hemelen voorzeker niet binnengaan".

En als Jezus hoeren en tollenaars opzoekt en redding biedt, betekent dat nooit dat Hij ook maar één tittel of jota van Gods wet – Vaders wil! – afdoet. Zijn ontferming over zondaars sjoemelt niet met de gehoorzaamheid aan Gods beloften of voorschriften. Nooit komt het zeg maar in mindering op de handhaving van Gods rechten.

Kijk, dié leer en dát leven, daar denken we aan bij 'gereformeerde zuiverhouding'.

Dat heeft niets te maken met de harteloze precisie van een farizeeër of wetticist.

Het heeft alles te maken met de hartelijke precisie van het dankbare kind dat thuis mocht komen bij zo'n Vader in de hemel. Liefde handelt altijd fijngevoeliger dan een formalistische ambtenaar!

Zo ontvangt Jezus een diepgevalle hoer. Hij veroordeelt haar niet. Hij verleent haar vrijspraak. En dat mag HIJ doen – Hij de geautoriseerde Redder van Zondaars, die zelf daarvoor zijn bloed ging geven! En vervolgens liet Hij deze gewassen hoer gaan en gaf haar de beschermende raad: ga heen, zondig niet weer!

Wetteloosheid is een kracht van kwaad in het leven van een zondaar. Puur harde invloed van de boze. Dan heb je een boze geest, of anders gezegd; dan heeft de geest van de boze je denken en je hart in bedwang.

Wie daarvan bevrijdt wordt door Christus, stemt zijn leven af op Vaders ontferming, op Christus' offerende liefde en op de gezindheid van de Geest uit Beiden.

Deze gezindheid kent ook haar rijtjes verkeersregels. De regels voor het verkeer met God en de naaste. Lees de bergrede er maar op na. De eerste verkeersregels worden daar in de vorm van gelukkig-prijzingen gegeven. 'Zalig de armen van geest, en de zachtmoedigen, en die honger en dorsten naar gerechtigheid', enz.

Bij de apostelen komen we die rijtjes tegen in hun brieven, als ze spreken over het bevrijde leven uit Christus, een leven dat zo heel anders is dan het leven dat men leidde toen men Christus nog niet had leren kennen.

In Rom. 1 noemt Paulus het evangelie een kracht van behoud. Hij laat zien hoe mensen door dit evangelie van Jezus Christus worden gered van de toorn van God. Een toorn die God uitgiet over alle goddeloosheid en ongerechtigheid van mensen die de waarheid in ongerechtigheid ten onder houden. (Rom 1,18)

Dit hoofdstuk laat ook zien wat de fundamentele decadentie van de mensenmaatschappij is. Dat is, dat men GóD niet erkent, niet verheerlijkt of dankt. Dat men niet buigt voor zijn Autoriteit. Kortom dat men het Schriftgezag niet gelooft.

Het is tekenend voor een Nederlandse overheid als de scheppingsleer een plaats ontzegd wordt in het onderwijs op de scholen maar de evolutieleer van het ongeloof als gebod wordt opgelegd.

Rom. 1 laat zien wat een verval je krijgt als je het Woord van God wegduwt. Paulus tekent dat diepe verval uit in dit hoofdstuk. Het begint met ontkenning van God en zijn Woord en het eindigt in een uitbraak van wetteloosheid.

Laten we ons niet verkijken op de degeneratieverschijnselen die vaak voorpagina-nieuws in onze kranten zijn. Let op de principiële hoofdartikelen en op de kerknieuwspagina. Die leiden ons als het goed is naar de fundamenten van het leven.

Als je begint met de ontkenning van Genesis 1 en volgende hoofdstukken, dat Woord van de Schepper over je Schepper, dan kan het zijn dat je voor straf eindigt in de diepten van het je overgeven aan allerlei onrecht, haat, nijd, hebzucht, moordlust, vrije seks tot en met homoseksualiteit. Naar Rom 1.

Er liggen diepe verbanden tussen die aversie van de overheid tegen het woord van God, en dat bordje dat tegenwoordig op sommige gemeentehuizen wordt gehangen bij de sollicitatiekamer van de ambtenaren: "christenen 'heraus'! Alleen voor homoseksuelen en voor wie bijval schenken aan wie dat bedrijven " (om het met de woorden van Rom 1,32 te zeggen).

Wetteloosheid is een vernielende kracht die heel het leven stukbreekt tot op het bot van je ziel en je lichaam. Satanische krachten krijgen dan vrij spel. En daarboven stuurt de toorn van God de mensen in het draf van hun wellust en zondezin.

Ik vind het in dit verband tekenend dat theologen en ook kerken die het scheppingsverhaal op de tocht zetten, vaak uitkomen ook bij het goedpraten van vormen van homoseksualiteit of bij het laten aangaan aan de avondmaalstafel van onze Heiland van niet alleen samenwonende hetero's maar ook samenwonende homo's. Jaren geleden zagen we het bij drs. H. de Jong in de buitenverbandkerken, nu de NGK : beginnende Schriftkritiek en vervolgens toelaten van homovriendenparen aan de avondmaalstafel in Amsterdam. Hij werd daarop aangesproken door collega's van uit de eigen kerken als ook van buitenaf.

Op dit moment is het homobeleid weer druk in discussie in de NGK.

Enkele jaren terug zagen we hetzelfde gebeuren in de publicaties van dr. Loonstra in de CGK. Eerst Schriftkritische gedachten over de eerste en ook latere boeken in de bijbel, hoe zeer hij daarmee ook met integere bedoelingen wilde opkomen voor de Bijbel. Vervolgens brak hij een lans voor het tot op zekere hoogte praktiseren van de homoseksualiteit.

Op dit moment is het ook in dat kerkverband weer druk in discussie.

En hoe is het in onze GKV? Het scheppingsverhaal is druk in discussie. En het goedkeuren van bepaalde vormen van de homoseksualiteit zien we op verschillende plaatsen opkomen. De GS van Amersfoort 2005 heeft de kerken opgeroepen tot studie en bezinning.

Ik ben daar niet gerust op getuige speeches hier en kerkenraadsbeleid daar op dit punt in de laatste jaren.

Homofiele en heterofiele broeders en zusters in de kerk zijn gediend met Schriftgezag!

Met gereformeerd zuiverhouden van het kerkelijk leven, van avondmaal tot in onze huizen en slaapkamers, ja tot diep in onze harten.

We mogen leven van Christus' reddende liefde. Kerkvolk mag een verlost volk zijn. Laat dat maar zien! Dat we daar uit willen leven. Dat we daar God voor willen danken. Tot aan de avondmaaltafel, die open staat voor iedere hoer, voor iedere tollenaar, voor iedere farizeeër en voor iedere andere zondaar die knielt voor de Christus van het kruis, zich door zijn bloed wil laten wassen, om dán, door de Geest van Vader gegrepen, opstaat tot een leven uit deze genade. Een open avondmaal, ja zeker, voor iedere zondaar die zich aan deze Heer wil overgeven, aan zijn leer en aan een leven uit Hem. En daarom gesloten voor ieder die deze leer en deze Heer en dit leven in de Geest van deze Heer niet verkiest.

Orthodoxie en praxis pietatis – leer en leven uit en door en tot God.

Dat wil 'Schriftgezag' toch zeggen: het gezag van de enige Bisschop van de kerk als allereerste en allesbeslissende kenmerk van de kerk. De bruid is van haar Heer en Bruidegom in de hemel en van niemand anders!

Daarom dat zuiver bewaren van die tekenen van dit grootse verbond, doop en avondmaal.

En daarom die dankbare discipline, uit liefde voor de Heiland die ons kocht: de kerkelijke tucht.

Als dan een lesbisch stel dat al jaren samenwoont, tot geloof komt in deze machtige Heiland (een voorbeeld uit het ND van 24 febr 2007), wat moet je dan als Gereformeerde Kerk?

Doen wat je Heiland zou doen! 'Ik veroordeel u niet'; kom ga met ons en doe als wij aan de tafel van de verlossing. En ga heen en zondig niet meer.

Zeker weten dat dat stel geen stel meer wil zijn als het bij Christus Jezus mag tafelen.

Want Hij maakt het leven gezond.

Wat een bloei van het kerkelijk leven mogen wij verwachten als we het leven uit Christus leren aanvaarden. Nergens anders bloeit een zondaar zo op als wanneer hij of zij leeft van het bloed van Christus en door de Geest van Christus.

Reformatie van de kerk begint altijd weer met de echte erkenning van het Schriftgezag. Het buigen voor de Christus van de Schriften. Daar lééft de kerk van en daar leeft ze van óp.

Zo blijven we kerk van Christus en een ark van behoud voor een wereld van zondaars.

Ik dank u.

29 maart 2007, Vijfhoek, Dalfsen

Ds. E. Hoogendoorn
Kampen

Twee aspecten uit de vragenbeantwoording

Uit de discussie over het onderwerp stip ik, op verzoek, nog even een enkel punt aan.

1. belofte en eis

Bij dit punt werd de 'dubbele toeëigening' naar voren gebracht.

Voorop staat het werk van de Heilige Geest. Deze Derde Persoon van de Drieënige God "is ook mij gegeven, om mij door waar geloof aan Christus en al zijn weldaden deel te geven...", zo leren wij met onze Heid. Catechismus belijden (Zondag 20).

Vergelijk Zondag 7, vraag en antwoord 20:

'Krijgen dan alle mensen door Christus het heil terug, zoals zij in Adam veroordeeld zijn? Nee, maar alleen zij die door waar geloof bij Hem worden ingelijfd en al zijn weldaden aannemen'.

Dit antwoord geeft prachtig heel kort deze 'dubbele toeëigening' aan. Je wordt ingelijfd, de Heilige Geest moet dat doen, door het geloof. Maar ook 'de eis': jij moet je dat gelovig toeëigenen. Als een zaak van geloofsgehoorzaamheid.

Bij de doop van een kind krijgen ouders en gedoopte dat ook mee in het doopformulier.

De Heilige Geest, die ons beloofd wordt, 'eigent ons toe wat wij in Christus hebben..'.

En vervolgens brengt deze belofte de roeping en geloofsplicht met zich mee dat wij uit deze belofte gaan leven; dat wij de God van onze doop ook met heel ons hart 'aanhangen, vertrouwen en liefhebben...'.

In het gebed komt dat prachtig terug, in een hechte eenheid: gééf door uw Heilige Geest dat dit kind Christus zal aanhangen met waar geloof, vaste hoop en vurige liefde.

Boven, onder en naast de 'éís' staat altijd de voorafgaande belofte.

Als God vraagt: 'geloof Mij', dan is deze oproep vergezeld van de belofte: 'Ik heb je toch mijn Geest beloofd om dat te (kunnen) doen!' Als de Here iets vraagt, is dat met de belofte dat Hij je daarmee wil helpen.

Als in een notedop zien we dit krachtig en diep verwoord door apostel Paulus in Filip 2,12 : " ... mijn geliefden, blijft uw behoudenis bewerken met vrees en beven, want God is het, die om zijn welbehagen zowel het willen als het werken in u werkt'.

Prachtig dat 'want God is het...'. Die belofte is de grote stimulans voor dat 'werken met vrees en beven'. Diep ontzag, dankbaarheid en gehoorzaamheid vormen bij Gods kinderen een onverbreekelijke eenheid.

Alle tegenstellingen en moeilijke evenwichtconstructies tussen 'belofte en eis' verdwijnen hier als sneeuw voor de zon. Zowel de belofte als de eis alsook de vervulling van de eis komen alle op uit de stroombedding van Gods genadig welbehagen.

2. Norm en praktijk

'Fortiter in re, suaviter in modo'.

Hoe moet dat nu in de praktijk met die hoge norm van God?

Ter sprake kwam het bekende spreekwoord wat hierboven in het Latijn is weergegeven.

Het betekent: krachtig in de zaak, soepel in de manier van uitvoeren.

Anders gezegd: houd de norm scherp aan als n orm. En wees wijs, geduldig, pastoraal in de manier waarop je elkaar meeneemt naar die hoge standaard van onze God en Redder.

Dat vraagt onderwijs, uitleg, en meehelpen bij de vraag hoe die norm in de praktijk van dit kromme leven kan worden toegepast. Zowel in de opvoeding in de gezinnen als in de kerkelijke tucht in de gemeente. Maar ook in de evangelisatie en in het aannemingsbeleid naar buiten toe. Zo kan de toelating tot de tafel van de Here een diepe eenheid vertonen naar belijdende gemeenteleden en opgroeiende gedoopte jeugd, als ook naar nieuwe bekeerlingen en passerende gasten van elders.

2 april 2007

Ds. E. Hoogendoorn
Kampen